
Informačný časopis pre sluchovo postihnutých

Trnavský Gong

Ročník 2 číslo 4

Apríl 2015

Adresa TG: Zálazne 15, Smolenice, mobil 0907 757 695, email b.katka@zmail.sk, alebo

Poradensko-rehabilitačné centrum sluchovo postihnutých, Novosadská 4, 917 00 Trnava, tel. 0917 648 731

Email: poradenstvo.trnava@zoznam.sk

Príjemné Veľkonočné sviatky a jarnú pohodu prajeme všetkým čitateľom TG

OBSAH:

- Obsah, Úvodné slovo, ...	2
- Zo života RC- Plán činnosti PRCSP na rok 2015, Pozvánka na SRK, Rozhovory so SP.....	3
- SP zo žilinského kraja, Anna Futoová- BSND.....	4
- Radíme Vám – Čo vieme o svojej sluch. Poruche?.....	5
- Viete ako sa nazýva hluchonemota?, Čo je ohluchlosť? A ako sa nazýva nedoslýchavosť.....	6
- Relax, Čo viete o batériách?.....	7
- Poézia SP.....	8
- Dobrý recept s TG, Kronika-Naši jubilanti, Zaujímavosti zo sveta sluchovo postihnutých - Zavoláme si? 9	
- Záver Zavoláme si? , Hluchota a psy.....	10
- Nedokážete vnímať rytmus? Možno trpíte „taktovou hluchotou“ , Batérie do NP.....	11
- Načúvací prístroj ako ním počujeme?.....	12
- Downov syndróm a sluch?.....	13-14

Úvodné slovo

Mnohé občianske združenia trápia financie. Dostať sa k nim je doslova nadľudské úsilie. Ešte, že tak-tak si vypomôžeme biednymi 2%. Boj o každý cent je obrovský, veď prečo aj nie, keď je tolko občianskych združení a každá chce! Akosi nikdo sa hlasito nehlási, že sponzorstvo je fuč! Všetko majú pod palcom Nadácie a tie si určujú svoje vlastné pravidlá, na čo poskytnú svoje finančné prostriedky. Nie každé občianske združenie sa so svojimi oprávnenými požiadavkami do týchto pravidiel zmestia. A to je tá tragédia dnešných čias. Vždy nám niekto iný určuje podmienky! Preto mnohé občianske združenia začínajú zanikať, lebo nedá sa bojovať s veternými mlynmi a bez peňazí sa nedajú robiť žiadne prospešné akcie. A ľudia, hlavne postihnutí, nemajú nazvyš, aby prispievali z vlastného vrecka viac. Postavila som na facebooku otázku Nadácii Orange, ktorá chce odmeňovať úspešné občianske združenia, konštatovaním, že mnohé OZ potrebujú na špecifické akcie peniaze – uviedla som napríklad na sociálno-rehabilitačné kurzy či odzberanie – a nedarí sa im od Nadácii získať žiadne dotácie. A odpoveď?

„Financovanie mimovládnych organizácií je v dnešnej dobe naozaj mimoriadne náročné, pričom zmena systému financovania si vyžaduje systematické riešenie na celoštátnej úrovni. Napriek tomu však na Slovensku pôsobí mnoho kvalitných mimovládnych organizácií, ktoré zväčša pracujú s minimálnym finančným rozpočtom. (?) Aj tieto však dokážu vyprodukovať skvelé aktivity- častokrát zásluhou dobrovoľníkov, finančných či nefinančných darov širokej verejnosti, či vďaka 2% z dane, ktoré je možné poukázať organizáciám aj v tomto čase. A nielen za to si zaslúžia či už morálne alebo finančné ocenenie, aký je napríklad aj Cena Nadácie Orange. Tak ako píšete, každá Nadácia má svoje pravidlá, spôsob fungovania či grantové programy, prostredníctvom ktorých rozdeľuje finančné prostriedky. Žiaľ, Nadácia Orange nemá vhodné grantové programy, ktoré by sme Vám mohli dať do pozornosti a do ktorých by ste sa mohli zapojiť s Vaším zámerom ,podpory sociálno-rehabilitačného kurzu. Odporúčame Vám však obrátiť sa s Vaším zámerom na Uniú nevidiacich a slabozrakých, prípadne skúsiť finančné prostriedky na kurz vyzbierať prostredníctvom darcovského portálu www.ludialudom.sk, vďaka ktorému už bola mnohým poskytnutá pomoc. Prajeme Vám veľa úspechov a veríme, že sa Vám podarí získať finančné prostriedky z iných zdrojov. Ďakujeme.“

Nuž, s Úniou nevidiacich a slabozrakých nemáme nič dočinenia. Ale, je pravda, že by sa táto situácia mala systematicky riešiť na celoštátnej úrovni. Kedysi, pred pár rokmi, neboli žiadne problémy získať finančné prostriedky ani od firiem, či už finančnú alebo materiálnu pomoc a zrazu sa to za posledné roky takto zhoršilo v neprospech tých, čo to najviac potrebujú? Ide i o to, že toto sú kurzy, ktoré si vyžadujú pravidelné pokračovania a teda aj každoročné organizovania. Ak má byť pomoc sluchovo postihnutým skutočná, treba riešiť aj túto otázku pravidelného financovania. Niektoré firmy a ich zamestnanci majú zákonom zabezpečené rehabilitácie. A čo my sluchovo postihnutí, ktorí nepoužívame posunkovú reč? Ako si pomôcť s komunikáciou bez odbornej pomoci a prípravy?

(K.Brázdovičová)

Poradensko-rehabilitačné centrum sluchovo postihnutých občanov Trnavského kraja **(opakovanie matka múdrosti, aby ste nezabudli)**

Je zaregistrovaný od 28.3.2013, má vlastné IČO 42293022, sponz. účet 15181721/5200 OTP banka Trnava, IBAN: SK70 5200 0000 0000 15181721. Sídlo je na Novosadská 4, 917 00 Trnava v budove Katolíckej jednoty. Vstup do dvora Katolíckej jednoty je aj malou brámkou z Kollárovej ul. oproti Právnickej fakulty.

Poštu môžete zasielať na adresu: Poradensko-rehabilitačné centrum sluchovo postihnutých, Novosadská 4, 917 00 Trnava, email: poradenstvo.trnava@zoznam.sk
Poradenské dni RC sú Pondelok - Štvrtok od 08:00 - 15:00, Piatok od 08:00 - 12:00 (od 12:00 je administratíva a terénna práca) od 8,00 – 15,00 hod. Každý, kto potrebuje informáciu, radu, či pomoc, môže zavolať, predzvonit' alebo napísať SMS na mobilné číslo 0917 648 731 alebo e-mail: poradenstvo.trnava.@zoznam.sk

Zo života RC

Plán činnosti PRCSP na rok 2015

(pre informáciu všetkým členom i nečlenom)

Poradensko-rehabilitačné centrum sluchovo postihnutých bude uskutočňovať vo vlastných priestoroch pravidelne každý mesiac **Výborové členské schôdze, sa konajú vždy prvú stredu v mesiaci od 14,00 – do 17,00 hod. Veľmi radi medzi nami uvítame aj radových členov, ktorí prejavia záujem zúčastniť sa ich, chcú byť o všetkom informovaní, alebo chcú prispieť svojou pomocou, či názorom.**

V máji sa uskutoční výborová schôdza **6.5. 2015** a pripravuje sa **Rehabilitačný pobyt v Tatranskej Lomnici** na ktorý sa môžete prihlásiť, Bude sa konať v penzióne Volga od 15.- 17. mája.

V júni sa výborová schôdza uskutoční **3.6. 2015** a na **27.6. 2015** sa pripravuje každoročný Gulášpárty.

V júli a auguste je dovolenkové obdobie a uskutočnia sa letné aktivity (SRK)

V septembri sa na výborovej schôdzi stretneme **10.9. 2015** a pripravíme aj návštevu divadelného predstavenia pre našich členov a záujemcov..

V októbri výborová schôdza bude **7.10.2015** a na **21.10.** Pripravíme **Deň otvorených dverí.**

V novembri sa zídeme na výborovej schôdzi **4.11. 2015** a ešte **25.11. 2015** na príprave

Katarínskeho posedenia, ktoré plánujeme **28.11.2015.**

V decembri sa stretneme na výborovej schôdzi **2.12.2015** a **17.12.2015** pripravujeme **Vianočné posedenie.**

V roku 2016 v januári sa zídeme na výborovej schôdzi **8.1. 2016** a aj na **Novoročnom posedení.**

Na plánované akcie sa môžu členovia a záujemcovia vopred prihlásiť na telefónnom čísle 0917 648 731.

Poradenské dni OZ RC sa konajú každú stredu od 10.00 – 14,30 hod. Okrem letných prázdnin.

Pozvánka na Celoštátny sociálno-rehabilitačný kurz

V dňoch 15.- 17.5.2015 sa uskutoční Celoslovenský sociálno-rehabilitačný kurz pre sluchovo postihnutých v Tatranskej Lomnici v penzióne Volga. Záujemcovia sa môžu už teraz prihlásiť u p. Garguláka na mobil 0944 033 424, u p. Gajdošovej na mobil 0911 563 000 alebo na Poradensko-rehabilitačnom centre sluchovo postihnutých v Trnave na mobil 0917 648 731. Tešíme sa na bohatú účasť.

Rozhovory so SP

Milí čitatelia, chceli sme trochu oživiť časopis aj priamo zo života sluchovo postihnutých a tak sme začali s rozhovormi so sluchovo postihnutými. Niektorí nechceli uviesť svoje meno a tak rešpektujeme aj anonymitu. Je to síce škoda, ale aj to patrí k životu. Nuž, budeme sa tešiť na ďalšie rozhovory so sluchovo postihnutými, ich názormi na svoj život a veríme, že aj iní sluchovo postihnutí sa ozvú a zodpovedia na naše otázky.

- Kedy a ako ste stratili sluch a ako vnímate svoje sluchové postihnutie?
- Ako ste sa vzdelávali, chodili ste do bežnej školy? Aké problémy ste mali v škole?
- Čo sa vám podarilo v živote ako sluchovo postihnutej osobe? Ako vníma vaše postihnutie najbližšia rodina, zamestnávateľ? Stojí pri vás, pomáha vám? Ako komunikujete?
- Ako ste spokojní so svojím povoláním, čo ste chceli študovať a sa vám nepodarilo?
- Máte problémy s kompenzačnými pomôckami, načúvacím prístrojom? Nosíte na obidve uši načúvací prístroj?

- Máte ako sluchovo postihnutý koničky, chodíte medzi sluchovo postihnutých? Kde sa lepšie cítite? Medzi zdravými alebo rovnako postihnutými?
- Aký je váš názor na kochleárne implantáty?
- Čo by ste si najviac želali v živote? Čo by ste ešte chceli dosiahnuť?

Sluchovo postihnutá zo žilinského kraja

- **Kedy a ako ste stratili sluch a ako vnímate svoje sluchové postihnutie?**

Od narodenia, z genetiky zistili, že je to vrodené. Sluchové postihnutie vnímam v pohode, neberiem to takú prekážku vo svojom osobnom živote, horšie je to medzi cudzími ľuďmi.

- **Ako ste sa vzdelávali, chodili ste do bežnej školy? Aké problémy ste mali v škole?**

Iba rok, predškolský som bola v špeciálnej škôlke v Lučenci, potom dva mesiace prvého ročníka v Lučenci a potom som integrovaná v základnej škole. Problémy boli, hlavne šikana zo strany spolužiakov a aj učiteľov.

- **Čo sa vám podarilo v živote ako sluchovo postihnutej osobe? Ako vníma vaše postihnutie najbližšia rodina, zamestnávateľ? Stojí pri vás, pomáha vám? Ako komunikujete?**

Že som vyštudovala vysokú školu bez problémov, som samostatná osoba, nepotrebujem pri seba asistentku, dokážem telefonovať a aj normálne rozprávať, a to svedčí aj to, že robím asistentku predaja, kde je komunikácia veľmi dôležitý prvok. Moja rodina mi závidí moje postihnutie, lebo keď chcem, aby bolo ticho, tak si vypnem strojčky, ináč ma neberú ako handicapovanú, pretože mnohí nevedia, že som sluchovo postihnutá. Svedčí fakt, že kolegyňa až po týždňoch zistila, že som sluchovo postihnutá. Vždy pri mne stojí rodina, manžel, priatelia, i kolegovia. Komunikujem úplne normálne, zrozumiteľne.

- **Ako ste spokojní so svojim povoláním, čo ste chceli študovať a sa vám nepodarilo?**

No pochádzam z oblasti, kde je získať prácu najväčším snom, takže si môcť vyskakovať nemôžem. Chcela som študovať špeciálnu pedagogiku, ale neprijali ma, tak ma prijali do inej školy a zostala som v tejto oblasti. Čo sa mi nepodarilo...učiť sa angličtinu.

- **Máte problémy s kompenzačnými pomôckami, načúvacím prístrojom? Nosíte na obe uši načúvací prístroj?**

Nemám žiadne problémy, v pohode počujem. Nosím na obe uši strojčky.

- **Máte ako sluchovo postihnutý koničky, chodíte medzi sluchovo postihnutých? Kde sa lepšie cítite? Medzi zdravými alebo rovnako postihnutými?**

Mám koničky, turistika, čítanie kníh. Pokiaľ môžem, chodím a rada do centra nepočujúcich do ZA. Ja sa dobre cítim medzi počujúcimi aj nepočujúcimi.

- **Aký je váš názor na kochleárne implantáty?**

Nesúhlasím s tým, radšej byť hluchý a nemať bolesti hlavy.

- **Čo by ste si najviac želali v živote? Čo by ste ešte chceli dosiahnuť?**

Som spokojná so svojim životom, a čo by som si najviac želala, to je tajomstvo, ktoré nechcem prezradiť a čo by som chcela dosiahnuť, je toho veľa, nedá sa presne identifikovať. Úspech v práci, byť dobrou manželkou, je toho veľa.

Ďakujem za rozhovor.

Anna Futóová predsedníčka Bratislavského spolku nedoslýchavých

- **Kedy a ako ste stratili sluch a ako vnímate svoje sluchové postihnutie?**

Svoj sluch som strácala postupne od roku 1974 na základe prechodenej chrípky a v dôsledku menierovej choroby.

- **Ako ste sa vzdelávali, chodili ste do bežnej školy? Aké problémy ste mali v škole?**

Začiatky boli ťažké nakoľko som sa hanbila za načúvací prístroj, ale postupom času som si zvykla a teraz mi to nerobí problém.

- Čo sa vám podarilo v živote ako sluchovo postihnutej osobe? Ako vníma vaše postihnutie najbližšia rodina, zamestnávateľ? Stojí pri vás, pomáha vám? Ako komunikujete?

Od rodiny nepociťujem žiadny problém a nemala som problémy ani v zamestnaní
Načúvací aparát nosím iba na jednom uchu.

- Máte problémy s kompenzačnými pomôckami, načúvacím prístrojom? Nosíte na obe uši načúvací prístroj?

Čo sa týka kompenzácií zatiaľ som nemala vážnejšie problémy, vedela som si svoje požiadavky obhájiť vďaka Vašej pomoci.

- Máte ako sluchovo postihnutý koničky, chodíte medzi sluchovo postihnutých? Kde sa lepšie cítite? Medzi zdravými alebo rovnako postihnutými?

Medzi nedoslýchavých chodím, robím predsedníčku BSP, organizujem rôzne akcie a taktiež sociálne rehabilitačné pobyty pre nedoslýchavých.

Medzi zdravými ľuďmi nemám problémy, viem im povedať, aby rozprávali hlasnejšie.

- Aký je váš názor na kochleárne implantáty?

Názor na kochleárne implantáty je nasledovný, komu pomôžu každý jeden by mal o to požiadať a mal by ich aj dostať a hlavne mladí ľudia.

- Čo by ste si najviac želali v živote? Čo by ste ešte chceli dosiahnuť?

Želala by som si, že keď prídem na rôzne kultúrne podujatia, aby tam bola indukčná slučka a aby príslušný organizátor na mňa nepozeral čo to vlastne požadujem, nakoľko ohluchnúť môže každý.

Dosiahnuť chcem, aby som mohla ešte pre náš spolok organizovať rôzne podujatia.

Ďakujem za rozhovor.

RADÍME VÁM

Čo vieme o svojej sluchovej poruche?

Hluchotu alebo sluchovú poruchu vnímame ako zhoršenie alebo nedostatočnú schopnosť vnímania zvukových informácií. Niektoré poruchy sluchu sa dajú prinavrátiť správnu liečbou, avšak mnohé vedú k trvalému postihnutiu. Životne dôležitý je vek, v ktorom sluchová porucha nastala, pretože to môže zasiahnuť pri učení sa hovoriť. Kompenzačné pomôcky pre sluchové postihnutie, prípadné kochleárne implantáty môžu pomôcť a zmierniť niektoré problémy spôsobené sluchovou poruchou, ale často sú nedostatočné. Osoby, ktoré neskôr stratili sluch, potrebujú podporu, technické kompenzačné pomôcky a iné technológie, ktoré by im pomohli v spoločnosti, v zamestnaní i v rodine. Okrem tohto vyžadujú aj rehabilitácie správneho využívania nových moderných komunikačných systémov i za pomoci rôznych technológií.

Aby sme lepšie spoznali problematiku hluchoty a porúch sluchu, je potrebné si uvedomiť príčiny vzniku týchto porúch. Sú to genetické príčiny, fyzická, trauma, chorobné procesy, ktoré postihujú ucho a lieky, ktoré poškodzujú sluch.

Sluchová porucha môže byť zdedená. Ak existujú obidva dominantné a recesívne - ustupujúce gény, môže to spôsobiť od ľahkej po ťažkú poruchu. Ak má rodina dominantný gén pre hluchotu, zachová sa cez generácie, pretože bude prenesený v potomkoch i keď bude zdedený len od jedného rodiča. Ak má rodina genetickú sluchovú poruchu spôsobenú recesívnym- ustupujúcim génom, neprejaví sa vždy, pretože musí byť prenesená na potomka od oboch rodičov.

Poruchy sluchu môže spôsobiť aj nejaká nákaza alebo choroba. Napríklad Osýpky môžu spôsobiť poškodenie sluchového nervu, Mumps (tzv. epidemická parotitída) môže spôsobiť hlbokú senzorickeo-neurálnu sluchovú stratu (od 90dB aj viac), unilaterálnu (postihuje 1 ucho) alebo bilaterálnu (postihuje obe uši), Nosné mandle, ktoré nezmysia do dospelovania, môžu pokračovať v raste a môžu zahradiť Eustachovu trubicu, čo spôsobí vodivú poruchu sluchu a nosné infekcie, ktoré sa môžu rozšíriť do stredného ucha. Aj Chlamýdie môžu spôsobiť poruchy sluchu napr. u novorodencov, ktoré dostali nákazu pri pôrode, nebezpečný je aj fetálny alkoholový syndróm, ktorý spôsobuje stratu sluchu u viac ako polovici novorodencov narodených alkoholickým mamičkám, z ototoxického efektu na vyvíjajúci

sa plod a podvýživu počas tehotenstva z nadmerného prísunu alkoholu. A keď už sme pri tých detičkách, aj predčasný pôrod môže spôsobiť senzoricko-neurálnu stratu sluchu asi o 5% prípadov. Lekári spomínajú, že Autoimunitná choroba je v súčasnosti poznaná ako potenciálna príčina poškodenia ušného slimáka. Možno je pravdepodobná zriedka, je však možné, že autoimunitné procesy útočia na slimák špecificky, bez symptómov postihujúcich iné orgány. Aj Meningitída môže poškodiť sluchový nerv alebo slimák. Spomína sa aj Wegenerova granulomatózia, ktorá je z jedným autoimunitných stavov, ktoré môžu spôsobiť stratu sluchu. Poruchám sluchu sa nevyhnú ani seniori s tzv. Presbyakúziou (stareckou nedoslýchavosťou). Je to hluchota pre stratu vnímania vysokých tónov, najviac u seniorov. Je považovaná za degeneratívny proces, a je málo známe, prečo niektorí seniori majú presbyakúziu a iní nie. Aj pohlavné choroby ako AIDS a ARC spôsobia anomáliu sluchového systému, HIV a následné infekcie môžu priamo postihnúť slimák a centrálny sluchový systém. Syfilis prenášajú tehotné ženy na svoje plody a asi tretina nakazených detí sa prípadne stane hluchými.

Poruchy sluchu spôsobujú aj lieky. Niektoré lieky spôsobia nenávratné poškodenie ucha, a preto sú obmedzené pre použitie. Najdôležitejšou skupinou sú aminoglykozidy (hlavný člen je gentamycín). Rôzne iné lieky môžu postihnúť sluch čiastočne. To zahŕňa niektoré diuretiká, aspirín, NSAID a makrolidové antibiotiká.

V neposlednom rade aj fyzická trauma môže spôsobiť stratu sluchu. Poškodenie môže byť priamo ucha alebo mozgových centier, ktoré spracovávajú zvukové informácie prenášané ušami. Osoby, ktoré mali úraz hlavy, sú zvlášť náchylné na stratu sluchu alebo tinitus, buď dočasne alebo permanentne. Ľudia vystavení veľmi hlasnému hluku (90 dB alebo viac, napr. blízko tryskového stroja), môžu utrpieť progresívnu stratu sluchu. Ojedinelý prípad extrémne hlasného hluku (ako explózia) môže tiež spôsobiť dočasnú alebo permanentnú stratu sluchu.

(K.Brázdovičová a zdroj internet)

Viete ako sa odborné nazýva hluchonemota? SURDOMUTIZMUS

Hluché nepočujúce dieťa sa nemôže naučiť hovoriť na základe sluchových podnetov a preto sa u neho nevyvinú akusticko-artikulačné spoje a dieťa ostáva nemé. Nemota vzniká pri vrodenej hluchote, ale aj pri ohluchnutí, ktoré sa vyvinulo pred vývinom reči alebo pri nedokončenom vývine reči. Môže vzniknúť aj po ukončení vývoja reči, ale pri nedokonalom ustálení rečových foriem do 4 roku, lebo reč nie je dostatočne zafixovaná na úrovni druhej signálnej sústavy.

Čo je to ohluchlosť?

Je to strata sluchu, ktorá vznikla v priebehu vývoja reči alebo v čase, keď už boli upevnené základné stereotypy reči. Reč nadobudnutá do obdobia straty sluchu nezaniká, ale je deformovaná pre stratu sluchu.

A ako nazývame nedoslýchavosť? HYPACUSIS

Je to čiastočná strata sluchu trvalého charakteru, pri ktorej sa postihnutý ťažko dorozumieva so svojím okolím. Vyskytuje sa často a je podmienená percepčnou alebo prevodovou poruchou sluchu alebo aj obidvoch. Keď dieťa začína chodiť, tak si všímame, či nie je sluchovo postihnuté.

Prečo píška načúvací prístroj?

Pískanie je typickou vlastnosťou všetkých načúvacích prístrojov – ak by prístroj nepískal, má určite poruchu. Správne nasadený prístroj ale píškať nesmie – príčina je v netesnej alebo zle osadenej ušnej koncovke (pri závesnom type), alebo nevhodným osadením slúchadla v zvukovode Vášho ucha – zvuk, ktorý uniká z prístroja okolo obalu zvukovodového prístroja tzv. šálky, sa vracia späť na mikrofón, potom prichádza znovu do zosilňovača a stále sa zosilňuje až k maximálnemu výkonu prístroja. Častou príčinou zlého počutia u závesných načúvacích prístrojov, je hadička, ktorá pod vplyvom času a poveternostných podmienok stvrdne a preto ju treba pravidelne z času na čas vymeniť.

RELAX

Po Tichom oceáne sa plaví loď. Jeden s pasažierov ukazuje na otrhaného muža, ktorý poskakuje na neďalekom ostrove a máva rukami. Pýta sa kapitána:

- Kto to je?
- Netuším, ale kedykoľvek tadiaľto ideme, tak má obrovskú radosť.

Matka príde s dcérou k lekárovi a vraví:

- Pán doktor, prosím Vás, nepozreli by ste sa na moju dcéru, prečo má také vypleštené oči?

Doktor si ju prezrie a povie:

- Povoľte je gumičku vo vlasoch.

- Som tu dobre na ušnom?
- Čožééé?
- Hmm. Som tu dobre.

- Kde si bol? – Pýta sa Jano kamoša Juraja.
- U doktora.
- A čo máš za chorobu?
- Nevieam, ale pamätám si, že to má niečo spoločné so sklom a ružami.
- Sklerózu?
- No to je ono. Ako si to povedal.

Do ordinácie vstúpi dáma s konskou hlavou.

- Pán doktor, toto mi cez noc narástlo.

Doktor si konskú hlavu chvíľku obzerá, potom si sadne a píše.

- A pomôže mi to? – pýta sa dáma.

- Čo Vám má pomôcť?

- Tie lieky čo mi predpisujete.

- Ale milá pani, to nie je predpis. To je povolenie, že na ulici môžete kadiť ako kobyľa.

- Nechápem, kde sa u nás doma stále berie toľko prázdnych fliaš. Však ja som v živote žiadnu prázdnu fľašu nekúpil.

Čo neviete o batériách?

Elektrické batérie všetci poznáme, ale viete, že...

Sú staré už 200 rokov?

Ich história siaha až do roku 1800. Prvú dobíjaciu batériu vynášli až o 59 rokov neskôr a najpoužívanejšie Li-ion batérie prišli na svet až v deväťdesiatych rokoch minulého, teda dvadsiateho storočia.

Jedna batéria znečistí až 60 tisíc litrov vody?

Ide o nebezpečný odpad, preto by batérie nemali končiť v koši s ostatnými odpadkami. Obsahujú rad škodlivých látok pre životné prostredie i zdravie. Odovzdávajú ich preto do spätného odberu, kde budú ekologicke zrecykované.

Batérie skúšajú vyrábať i z cukru alebo dreva?

V posledných rokoch veci prichádzajú často s veľmi netradičnými materiálmi, a týka sa to aj batérií. Už je na svete prototyp batérie z cukru, existujú aj batérie fungujúce na moč alebo batérie z odrezkov dreva potiahnuté cínom.

Nuž veru, máme sa teda na čo tešiť! Hádám nám len do našich načúvacích prístrojov také čosi nehrozí.

Poézia od našich SP

HMLA

(MIŠAK)

Mliečna hmla rozprestiera sa krajinou.
Ďaleko od nosa nedovidíš.
I deň už pokročil.
Len hmla ako hustá záclona, halí ľudské vrtochy.
Tu redne, tam hustne
v chumáčoch ich pribýva, potom zas ubúda.
Kde tu zjavia sa príšery ako cez zázračnú stenu
a nehmatateľne, mátožne opäť miznú.

Veľká noc

(Dušan Kuba)

Jar sa rýchlo rozhostila,
pani zime vzala moc.
Slniečko už kráča vyššie,
zaraz príde Veľká noc.

Zo zelenej trávy podbeľ,
stojí ticho na stráži,
fialkám a prvosienkám
ľahkú vôňu postráži.

Už aj bocian sa tu zjavil,
po hniezde si poskáče,
Veľká noc je predo dvermi
chlapci pletú korbáče.

Potom zmĺknu všetky zvony,
smutný týždeň nastáva.
Ježišovo utrpenie,
nato jeho poprava.

Zradných tridsať strieborníakov
spôsobil veľký žiaľ,
ale na truc trýzniteľom
Ježiš Kristus z mŕtvych vstal.

A zas znejú všetky zvony,
na oslavu vzkriesenia.
Ani Judáš, ani tyran
dobro na zlo nezmenia.

Po vzkriesení prídu na rad
pondelkové radosti.
V ten deň každé dievča rado
šibačov si pohostí.

Pre chlapcov sa skoro ráno
šibačka už začína.
Takto navštvívená bude
veru každá dievčina.

NARCISOVÝ KVET

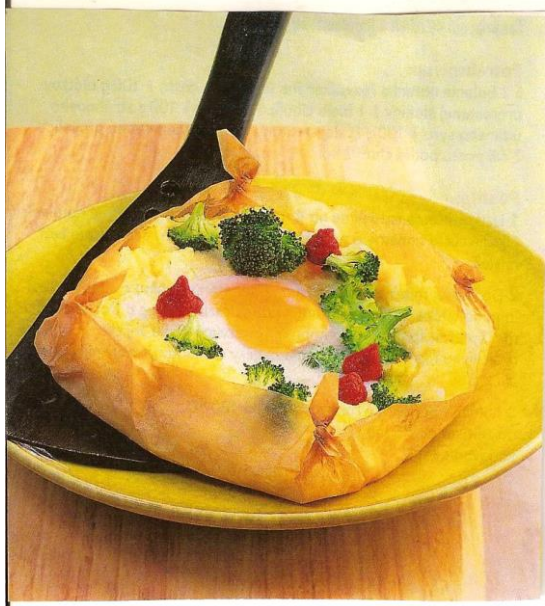
(Juraj Diky)

V parku našom na záhonkoch
čečinou prikrýtych, i v záhradkách
pri domoch, úzke listy kvetu narcisového
sa hromadne objavili, ako kordy
čepeľou nahor zem ešte zamrznutú
smelo prerazili.
Uprostred listových výhonkov
na stvole pevnom púčik zelený čupí,
z neho po rozpuku kvet narcisový
sa razom vylúpi.
Lupene poskladané ako motýľ krídla
svoje má, skrkvané ich zaraz
na slniečko vypál, keď z objatia kukly
sa slobodne vystrel.
Za svitu slnečného vystrel sa kvet
narcisový a do výšky dvíha sa,
farbou zlatožltou i vôňou jemnou,
motýľom i včielkam sa nečujne privráva
a z kalicha svojho v stredu ľupeňov
peľ i nektár s rosou im štedro rozdáva.
Narcisový kvet, si prvý čo rozkvitol do krásy
medzi kvietkami jarnými, vybral si ťa človek
ako symbol nevinný pri ochrane a pomoci
pred chorobami zradnými.
Nádej skytáš na záchranu zraneného života,
raz v roku stretneš sa s ochotou pomôcť
a pri tom prejaví sa i ľudská добрota.
Kvet narcisový, raz v roku pri zbierke
celonárodnej na pomoc chorým
symbolom si sa stal, krásou na koreni
chodca okoloidúceho, či kytičkou v dlani
predávajúceho mlčky oslovuješ každého
a prosíš, aby chorý medzi zdravými
bez ľudskej pomoci nikdy sám neostal.

Dobrý recept s Trnavským Gongom

OKATÉ MISKY

Potrebuje:

1 balenie natenko rozvaľkaného lístkového cesta, 100g plátkov prerastenej slaniny, 1 bielu cibuľu, 4 vajcia, 100 strúhaného údeného syra, 100g kyslej smotany, 1 menšiu uvarenú brokolicu, čili pastu podľa chuti a soľ.

Postup:

Lístkové cesto rozdelíme na 4 rovnaké štvorce a preložíme na plech. Okraje cesta ohneme a na rohoch stočíme tak, aby cesto malo tvar misiek. Do každej misky z cesta uložíme prerastenu slaninu a cibuľu nakrájanú na väčšie kúsky. Do stredu vložíme rozbité vajce a trocha osolíme. Syr zmiešame so smotanou a navrstvíme okolo vajčička. Posypeme brokolicou rozdrobenou na malé ružičky a ochutíme malými kôpkami čili pasty.

Koláčiky pečieme v rúre vyhriatej na 180 stupňov do zlatista asi 15 minút. Podávame teplé.

KRONIKA

Naši Jubilanti

Milí jubilanti, keďže redakcia nemá vždy informácie, kto z vás oslávil alebo oslávi svoje okrúhliny, či obyčajné narodeniny, aj tak vám všetkým jubilantom a oslávencom patrí tento veršík.

*Prijmite náš vinš skromný, na deň vášho sviatku,
Želáme vám zo srdca šťastie v každom riadku.
Nech slnko šťastia svieti, nech vám láska srdce hreje.
Nech máte všetko, po čom srdce túži, nech vám nikdy smutno nie je.
Nech vás ľudia majú radi, rodina i kamarádi.
To všetko vám prajeme váš sviatok krásny.*

Dňa 15. apríla oslávi krásne životné jubileum **75 rokov Helena MALACHOVSKÁ**, členka ZO SP Ilava. Pevné zdravie, šťastie a pohodu v kruhu rodiny jej prajú členovia a funkcionári ZO SP Ilava.

Dňa 21. apríla a 24. apríla oslávia životné jubileum **65 rokov Jozef LUKAČ a Marta LUKAČOVÁ**, členovia ZO SP Ilava. Obom prajeme zo srdca pevné zdravie, životný elán a pohodu medzi nami i v kruhu rodiny. To všetko im prajú členovia a funkcionári ZO SP Ilava.

Smútočné oznámenie

S hlbokým zármutkom oznamujeme všetkým priateľom, členom a známym, že dňa 12.4.2015 zomrela vo veku nedožitých 70 rokov **Irenka KUČEJOVÁ** z Púchova, členka ZO SP Považská Bystrica. Aj keď jej priskoro zhasla sviečka života, neodíšla, zostáva v srdciach tých, ktorí ju poznali a mali radi. Odpočívaj v pokoji.

Zaujímavosti zo sveta sluchovo postihnutých a pre sluchovo postihnutých

Zavoláme si?

Milí čitatelia, od februára, sme uverejnili state zo seminárnej práce študentky Aleny Dudovej, z odboru Ošetrovateľstva, Ústavu sv. Jana Nepomuka Neumanna Příbram, Vysoká

škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava pod vedením Doc. PharmDr. Pavla Beňu, CSc. Dnes uzatvárame túto jej seminárnu prácu.

„Zavoláme si“, znie z úst pri rozlúčke počujúcich ľudí. Pre väčšinu počujúcich bežná vec - telefónny hovor. Aké ale majú možnosti volania či komunikácie na diaľku nepočujúci? Ako sa objednávajú k lekárovi, kaderníkovi, ako kontaktujú záchrannú službu či políciu? Aké služby a možnosti sú nepočujúcim dostupné?

Pokračovanie:

Online tlmočenie

V čom online tlmočenie pozostáva? Ide o tlmočenie do posunkového jazyka „na diaľku“. Tlmočník sa pri ňom nachádza na inom mieste ako klient, takže je možné jeho tlmočenie využiť i z druhého konca republiky. Podstatou tejto služby je možnosť prenosu posunkového jazyka prostredníctvom webkamery a zároveň prenos hovorenej reči prostredníctvom bežného telefónu. Týmto spôsobom možno nielen tlmočiť osobný rozhovor nepočujúceho napríklad s lekárom či zamestnávateľom, ale možno tlmočiť i telefonický hovor, poslať počujúcemu i nepočujúcemu človeku odkaz, správu apod.

Spoločnosť Tichý svet

Spoločnosť Tichý svet prevádzkuje už osem rokov tzv. Tichú linku, ktorá je založená na online tlmočení do posunkového jazyka cez webkameru. Vďaka tejto službe môžu nepočujúci telefonovať. Záujem o linku je značný, využíva ju už 857 klientov. V apríli minulého roku zaviedla spoločnosť Tichý svet štyri kategórie tlmočených hovorov podľa tém. Jedna z nich je trvale rezervovaná pre hovory pacientov v nemocniciach, ďalšie tri sú určené pre konkrétne životné situácie – volania na úrady, k lekárovi, hovory týkajúce sa práce a zamestnania, rodinné hovory apod. Súčasťou linky je tiež tlmočenie akútneho núdzového volania na integrovaný záchranný systém, ktorá má absolútnu prioritu napriek všetkými kategóriami. Trinásť tlmočníkov sa strieda podľa vopred naplánovaných pravidelných služieb, vďaka podpore Ministerstva práce a sociálnych vecí a darcov, vrátane darcovských DMS, je zaistená služba nonstop, cez deň sú v službe väčšinou traja tlmočníci. Rozdelením liniek podľa tém došlo k výraznej zmene v doterajšom systéme, keď bola k dispozícii jedna linka a klienti bez ohľadu na tému stáli v jednej spoločnej „fronte“. Nový systém tlmočenia si pochvalujú, najmä preto, že na dôležité hovory nemusia čakať. Najviac volajú na objednanie k lekárovi. Tichý svet ponúka tiež tzv. tlmočnicku pohotovosť pre prípady núdze (nepočujúci môžu kontaktovať tlmočníka v noci, o sviatkoch apod.). Tlmočnicka pohotovosť dáva nepočujúcim pocit pokoja a istoty. Služí pre prípad núdze (napríklad pôrodu, nehody, úmrtia v rodine, úraz, privolanie polície, lekára apod.) Online tlmočnicka služba NONSTOP umožňuje nepočujúcim zdarma vďaka modernej komunikačnej technike prekonávať každodenné prekážky v komunikácii, a to práve v okamžiku, keď je tlmočník potrebný. Nemusí si teda objednávať vopred „živého tlmočníka“ cez centrá sprostredkovania tlmočníkov alebo organizácie nepočujúcich.

Záver

Možnosti volania a komunikácie na diaľku existujú a ich ponuka stúpa s rozvojom technológií. Možno sa mi ako počujúcemu človeku javí ako dostatočná, ale pre nepočujúceho nie. Nič menej možno konštatovať, „zavoláme si.....“ .

Zdroje: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hluchota>, <http://www.cun.cz/index.php?clanek=32>, <http://www.prepis.cz/>, <http://www.neslyscici.cz/>, http://mobil.idnes.cz/telefonovani-beze-slov-078-/mob_tech.aspx?c=A001017_0023121_mob_ceny, http://www.o2.cz/osobni/197133-stavajici_zakaznik/198167-specialni_sluzba_pro_neslyscici.html, <http://www.escribe.cz/dokumenty/vyuziti-ip-telefonie-v-asistivnich-technologiich-pro-neslyscici.pdf>, <http://www.policie.cz/clanek/projekt-tisnove-linky-pro-neslyscici-sms-603-111-158-926967.aspx>

Hluchota a psy

Viete, že aj psy majú genetickú poruchu sluchu? V USA lokalizovali príčinu mutácie dedičnej hluchoty – špecifického defektu u psov rasy rhodeského ridgebacka. Hluchota u rhodeských ridgebackov je veľmi odlišná od hluchoty napríklad dalmatínov, kde sa chyba viaže na bielu farbu. Genetici nazývajú takúto hluchotu – nesyndromickú. Ide o progresívne ochorenie. Mnoho šteniatok do 8 týždňov počuje, ale postupne o sluch prichádza a podľa dostupných informácií sú obojstranne hluché do 12 mesiacov veku, neraz aj skôr.

Hluchota o ridgebackov je jednoducho atuzornálne recesívne dedičná. To znamená, že dvaja počujúci psy s vlohou pre hluchotu vyprodukujú i nepočujúce jedince . V takom vrhu, kde sú obaja nositelia tejto poruchy, je až 25 percent nepočujúcich šteniatok. V spojení psov, kde je len jeden nositeľ hluchoty a druhý túto poruchu nemá, sa narodia počujúce šteniatka, ale určite niektoré z nich

budú mať vo svojej genetickej výbave vlohu pre hluchotu. Táto recesívna vloha sa nebezpečne tiahne v rodokmeňoch po mnoho generácií, než to chovatelia zistia. Jedine 100 percentné je testovať zvieratá, ktoré sú zdravé a ktoré nositelia hluchoty. Vďaka takýmto testom môžu chovatelia vhodne kombinovať rodičovské páry, aby sa nerodili hluché šteniatka. (zdroj internet)

Nedokážete vnímať rytmus? Možno trpíte „taktovou hluchotou“

Zaujímavú poruchu popísali lekári u istého kanadského študenta menom Mathieu. Nedokáže tancovať, ani tleskať do rytmu. Samozrejme nie je sám – ľudia, ktorí sa nemôžu naučiť synchronizovať pohyby rukou, nohou a telom v rytme hudby, je medzi nami viac. Nejde im ani vytleskávanie, ani podupávanie do rytmu. „Taktová hluchota“ je podľa lekárov novo objavená forma vrodenej hudobnej hluchoty (v ich prípade ľudia nerozpoznávajú tóny). Obe poruchy sú genetického pôvodu. Prípady popísali lekári z Laboratória pre výskum mozgu, hudby a zvuku pri montrealskej univerzite. Výskumu sa zúčastnilo 34 dobrovoľníkov vrátane hore uvedeného Mathieua, ktorí podľa vlastného

názoru nedokážu udržať takt. Niektorí z nich (opäť vrátane Mathieua) mali hudobné vzdelanie a chodili tiež do tanečných kurzov. Sám Mathieu nemá ani problémy s intelektom, ani so sluchom. Pri jednom z pokusov sa mali sledované osoby vlniť v rytme merengue (karibský tanec, kedy sa tanečníci držia tesne pri sebe, prenášajú striedavo váhu na obe nohy a kolena vytáčajú mierne do strán, čím sa ich boky hojdajú do strán) a výsledky sa tak porovnávali s ich schopnosťou udržať tempo s metronomom. V prvom prípade boli tanečníci príliš pomalí, v druhom držali tempo, ale úplne nesynchronne. V ďalšom teste mal Mathieu tancovať s partnerom, ktorý tanec ovládal, a to mu šlo. Len čo mal tancovať sám, neudržal rytmus. Výskumníci sa preto zaujímali, či sledované osoby dokážu vôbec vnímať hudbu. V ďalších testoch ich preto nechali tancovať v rytme rôznych hudobných štýlov – od rocku, cez swing po techno. Z celkom osem žánrov bol Mathieu v piatich prípadoch úplne mimo rytmus. Paradoxne tancoval správne pri pesničke „I Like to Move It“ (z filmu Madagaskar). Sám Mathieu má pritom i hudobný talent. Pri spevu drží tón a má veľmi pekný hlas. Diagnózou ku zistení taktovej hluchoty by mohol byť Mathieov handicap, ktorý popísal sám. Pri koncertoch nedokáže tleskať do rytmu. „Keď chce pri koncertoch tleskať, musí sa dívať, ako tleskajú druhí, a napodobuje ich. Sám totiž nepozná, v ktorú chvíľu by mal správne tleskať,“ uviedli lekári v správe. Doteraz nie je známe, ako by sa táto porucha dala liečiť. Ďalšia štúdia by mala lekárom pomôcť pochopiť ako sa vlastne hudba v mozgu spracováva. Zdroj: [MSNBC](#)

Batérie do načúvacích prístrojov

Do načúvacích prístrojov sa používajú špeciálne zinko-vzdušné batérie. Ich používanie sa od klasických batérií mierne líši. Batéria má na sebe nálepku, ktorá zakrýva otvor pre prístup vzduchu do batérie. Pokiaľ je batéria zalepená, vydrží skladovanie aj niekoľko rokov (na obale je vyznačený dátum, do ktorého výrobca zaručuje vyznačenú kapacitu batérie). Batérie je vhodné uchovávať v suchu a chlade – nevystavujte ich vysokým teplotám alebo zmenám teplôt. Ideálne skladovanie je pri teplote cca +20 C a pri vlhkosti 50%. Ak odlepíte nálepku, batéria sa musí spotrebovať – v opačnom prípade sa batéria sama vybije v priebehu 3 mesiacov vzdušnou vlhkosťou. Ak nálepku vrátite na miesto jej pôvodného nalepenia, teda ňou zakryjete otvory na batérii, starnutie batérie sa len minimálne spomalí. Batérie do slúchadiel sa vyrábajú v 5 veľkostiach, bežne sa však používajú 4 veľkosti:

- 675 (modré balenie)
- 13 (oranžové balenie)
- 312 (hnedé balenie)
- 10 (žlté balenie)

Načúvací prístroj - Ako ním počujeme?

Všetci to dobre poznáme. Dostaneme načúvací prístroj a čo s ním? Mnohí po prvom použití sme buď šťastní, že konečne niečo a lepšie počujeme, alebo rozčarovaní z rušivých hlukov, od ktorých sme si odvykli a nám nesmierne vadia. Alebo načúvací prístroj nesplní naše predstavy, zvuk je akýsi čudný, plechový, či dunivý ako zo suda.

Niektorí si povieme - „je to nanič“ - a strčíme ho do šuplíka, čo je spôsob uvažovania starších ľudí. A to je chyba. Načúvací prístroj nám má pomôcť počuť, komunikovať, nemôžeme od neho požadovať, že nám úplne nahradí normálny stratený sluch. Zabúdame, že je to v prvom rade „barlička“. Každý z nás ináč vníma zvuk. Záleží aj na strate sluchu (v dB), druhu poškodenia (prevodová, percepčná, kombinovaná porucha sluchu), kedy v akom veku sme stratili sluch, alebo prestali normálne počuť. **Ani nie tak nedávno sme používali analógové načúvacie prístroje, dnes ich nahradili digitálne, dokonca vylepšené na viac kanálové, ktoré majú zlepšiť počutie a niektoré typy aj „približujú zvuk“, čím umožňujú lepšiu zrozumiteľnosť a sú výnimočnou pomocou pre sluchovo postihnutých s percepčnou poruchou sluchu.**

Keď prídeme s načúvacím prístrojom domov, zistíme ďalšie problémy. Prvé úžasné počutie u lekára bolo ohromujúce. Avšak doma, na ulici je to úplne iné. Registrujete množstvo zvukov, od ktorých ste si odvykli, zneisťujú vás, znervóňujú. Mnohé zvuky nevieme identifikovať.

Prvotným dôležitým momentom je dobre urobená audiometria. Mnohí sluchovo postihnutí, ktorí prešli týmto vyšetrením, stlačali poctivo tlačidlo pri najmenšom začutí akéhokoľvek zvuku, ktorý zaregistrovali. Nuž, ale sú aj takí sluchovo postihnutí, ktorí majú tinnitus (pískanie v ušiach) a tí mali v kabínkach audiometrie dilemu: píska mi v uchu, alebo je to zvuk, ktorý mi púšťa sestrička? Výsledok skreslený audiogram a zle nastavený načúvací prístroj. Jediným riešením i z vlastnej skúsenosti je, stláčať tlačidlo iba vtedy, keď skutočne **výrazne** rozpoznáme zvuk, ktorý nám sestrička púšťa do slúchadiel.

Druhým momentom je správny výber načúvacieho prístroja. Je všeobecne známe, že foniatri vám okamžite predpíšu načúvací prístroj podľa ich výberu a takú značku, za ktorú od dodávateľov dostávajú slušnú províziu. A teda, nie každému sluchovo postihnutému vyhovuje foniatrom predpísaný načúvací prístroj.

Sluchovo postihnutý je v tom bezbranný a zabúda sa na jeho právo výberu! Na trhu je niekoľko dodávateľov načúvacích prístrojov od rôznych významných výrobcov. Každý výrobca má kvalitné načúvacie prístroje síce pre všetky druhy sluchového postihnutia, avšak líšia sa aj dizajnovou a farebnosťou, veľkosťou, kvalitou počutia, prípadnými možnými vylepšenými technológiami, viackanálové, ktoré zabezpečujú väčší rozsah kvalitného príjmu zvuku a počutia a cenou. A veľmi dôležitá je aj manipulácia s načúvacím prístrojom.

Nie každému sluchovo postihnutému môže vyhovovať manipulácia s načúvacím prístrojom. Hlavne seniori majú značné problémy s manipuláciou s načúvacím prístrojom, majú narušenú motoriku a citlivosť rúk. Nemotornými rukami sa im ťažko manipuluje s malým načúvacím prístrojom, ťažko si ho nasadzujú na ucho, ťažko sa im vyberá z ucha. Často ho zabúdajú vypínať a tak sa skracuje činnosť batérií, sú nútení často vymieňať batérie a teda je prevádzka načúvacieho prístroja aj drahšia. Problémy majú aj s reguláciou hlasitosti, pri digitálnych načúvacích prístrojoch už odpadá regulácia hlasitosti, pretože je už počítačovo nastavená. Avšak, občas treba príležitostne znížiť zvuk a to si musí nacvičiť. Nie je to však iba problém seniorov. Neraz samotný dizajn načúvacieho prístroja si vyžaduje cit v prstoch a vedieť správne zatlačiť alebo posunúť páčky, či tlačidlo na načúvacom prístroji. S týmito problémami sa foniatri pri predpisovaní načúvacieho prístroja nezaobierajú.

U sluchovo postihnutých, ktorí sú už dlhoroční používatelia načúvacích prístrojov, vznikajú rozčarovania nad novými priznanými načúvacími prístrojmi. Často sú nespokojní zo zvukom v načúvacom prístroji, nie je taký na aký boli zvyknutí u starších typoch načúvacieho prístroja. Často sa sťažujú, že zvuk je plechový, dunivý, či pískavý, zvuk sa stráca v priestore a slabšie nielen počujú ale aj rozumejú, akoby počúvali z diaľky, prípadne ním registrujú zvuky na ktoré neboli zvyknutí, ktoré im vadia. Okrem toho digitálne prístroje sú častejšie kazivé a opravy pomerne nákladné, trvajú dlho.

Pri digitálnych prístrojoch nie je problém správneho dodatočného nastavenia, pokiaľ je kvalitne urobený audiogram. Ešte okrem toho sa dá načúvací prístroj pomocou počítača doladiť podľa požiadaviek sluchovo postihnutého. Pravda, ak je firma poruke, blízko bydliska. V opačnom prípade je náročnosť úpravy načúvacieho prístroja skomplikovaná cestovaním do sídla firmy. Pri používaní digitálnych načúvacích prístrojov som i sama zistila, že sa časom vedía zvuky rozladiť, zvuky sú nepríjemné a počutie skomplikované. Stáva sa, že pri prudkom hlasnom zvuku, prudko stlmí bežný zvuk a trvá dosť dlho, kým sa vráti do pôvodného stavu. Čo sluchovo postihnutého dosť znervózni. Pri

prvej takejto skúsenosti si sluchovo postihnutý myslí, že sa mu buď vybila batéria alebo pokazil načúvací prístroj. Skôr je správne to druhé.

Najťažšie sa vyrovnávajú s nekvalitnými načúvacími prístrojmi sluchovo postihnutí s percepčnou poruchou sluchu. Pri svojej poruche sluchu pociťujú problémy s porozumením reči, hoci zvuky registrujú dobre, počujú primerane. Vyžadujú si kvalitnejšie načúvacie prístroje, ktoré im „približujú“ zvuk. Veľmi sa osvedčili tzv. viacsmerové mikrofóny, ktoré si sluchovo postihnutý mohol prepínať – smerovať na jednu osobu, viac osôb, či na celý priestor. Boli to doplnkové kompenzačné pomôcky k načúvacím prístrojom. Bohužiaľ veľmi drahé. Nové načúvacie prístroje svojimi významnými technológiami majú už zabudované tieto tzv. viacsmerové mikrofóny a teda umožňujú sluchovo postihnutému väčší komfort počutia. Sú bohužiaľ opäť veľmi drahé, s veľkými doplatkami a teda mnohým potrebným nedostupné. Problémom je, že ministerstvo zdravotníctva určilo akýsi štandard načúvacích prístrojov pre každú skupinu sluchového postihnutia a výšky doplatkov, avšak sú to najlacnejšie štandardy. Sluchovo postihnutí s percepčnou poruchou sluchu by si vyžadovali ako štandard, práve tie najkvalitnejšie a drahšie typy načúvacích prístrojov. **Počujeme, ale nerozumieme!**

Sluchovo postihnutý by mal mať právo navštíviť s kvalitne urobeným audiogramom, všetky firmy distribuujúce načúvacie prístroje, právo vyskúšať si načúvacie prístroje a umožniť mu vlastný výber načúvacieho prístroja, ktorý sa mu bude zdať najpriateľnejší a bude s ním od začiatku spokojný. Až potom by mu mal foniater vystaviť na vybraný načúvací prístroj poukaz. Sluchovo postihnutý má právo pri nespokojnosti s načúvacím prístrojom vždy požiadať o doladenie, úpravu načúvacieho prístroja. Nie pri prvej nespokojnosti strčiť ho do šuplíka...

A na záver- sluchovo postihnutí, noste načúvacie prístroje od rána do večera, nie iba keď vám to vyhovuje. Nenechávajte svoje uši zlenivieť. Učte sa ním dobre komunikovať, počúvať, telefonovať. Žiť ním naplno!

(K. Brázdovičová)

Downov syndróm a sluch?

*Pod vedením Doc. PharmDr. Pavla Beňu, CSc., vypracovala seminárnu prácu o Downovom syndróme v predmete : Základy komunikácie s nepočujúcimi, študentka Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce, Ústavu sv. Jána Neumana, v Příbrami - **Markéta Drábová.***

V Českej republike sa každoročne narodí približne 70 detí s Downovým syndrómom. Pracujem ako pôrodná asistentka na pôrodnej sále a tak s týmito deťmi a ich rodičmi občas prichádzam do styku. Vo väčšine prípadov sú rodičia dieťaťa vopred oboznámení s problematikou tejto diagnózy, ale nastáva i situácia, kedy je Downov syndróm odhalený až po pôrode. Túto tému som zvolila preto, aby som stručne objasnila v čom sú tieto deti iné, ako sa prejavuje a tiež aký prístup by sme k nim mali zaujať či už z pohľadu rodičov, príbuzných, alebo zdravotníkov. Dost' často ľudia s Downovým syndrómom majú sluchové alebo zrakové postihnutie, a tak si myslím, že i tento problém patrí do predmetu "Základy komunikácie s nepočujúcimi"

Downov syndróm-obecne - Downov syndróm je najčastejšou chromozomálnou poruchou a predstavuje dôsledky na celý život. Je to tzv. porucha trizómie 21 chromozómu, kedy je jeden nadbytočný. Celosvetový výskyt je uvádzaný na 1 zo 700 živo narodených novorodencov. Prejavuje sa typickým vzhľadom, náchylnosťami k rôznym nemociam a vždy je prítomná mentálna retardácia, ktorá môže byť rôzneho stupňa.

Dôvod vzniku Downovho syndrómu nie je presne známy, výskumom je však dané, že starší rodičia môžu byť rizikovejšou skupinou.

Existujú 3 formy Downovho syndrómu. Voľná trizómia 21, ktorá je najčastejšia, ďalej translokácia a mozaicismus. Tie sa vyskytujú len približne v 3 %.

Diagnostika - Diagnostiku máme prenatalnu, na ktorú je kladený väčší dôraz a tiež postnatálnu, ktorá pripadá do úvahy hlavne v prípadoch, kedy je Downov syndróm potvrdený až po pôrode.

Prenatálna diagnostika - Podrobná prenatálna diagnostika je veľmi dôležitá pre včasnom odhalení prípadných porúch a postihnutia.

Zahrňuje screening v I. a II. trimestri, čo obsahuje biochemické vyšetrenie krvi matky a tiež podrobné ultrazvukové vyšetrenie plodu. Pokiaľ nie sú tieto základné vyšetrenia úplne v poriadku a alebo pokiaľ má tehotná zaťaženú anamnézu v zmysle chromozomálnych porúch u priamych príbuzných či vyšší vek nad 35 rokov, sú doporučené ďalšie vyšetrenia. Patrí medzi ne napr. amniocentéza (odber plodovej vody a určenie karyotypizácia plodu), biopsia choria (získanie fetálnych buniek) alebo kordocentéza (odber krvi plodu z pupočníka pod kontrolou ultrazvuku). Ďalej väčšinou pokračuje

genetické vyšetrenie a konzultácia s genetikom, ktorý rodičov oboznámi s výsledkami a ponúkne ďalšie možnosti postupu.

Postnatálna diagnostika - Postnatálna diagnostika nastupuje väčšinou ihneď po narodení dieťaťa. Skladá sa z genetického vyšetrenia a posudzovania dysmorfických rysov.

Genetické vyšetrenie zahŕňa určenie karyotypu dieťaťa zo žilnej krvi.

Ďalej pozorujeme dysmorfické rysy. Je ich 120 možných, avšak žiadne dieťa ich nemá viac ako 6 alebo 7. Jediný spoločný príznak je rôzny stupeň mentálnej retardácie. Pri pozorovaní hlavy si všimneme ľahkého sploštenia dozadu, guľatého obličaja, oči sú zošíkmené hore, je tiež viditeľná kožná riasa medzi koreňom nosa a vnútorného kútiku oka. Ústa sú menšie, jazyk väčší a uši sú posadené nízko. Krk je krátky a široký. Ruky sú krátke a široké, prsty krátke a na dlani mávajú hlbokú ryhu (tzv. opičia ryha). Na nohách sú väčšie medzery medzi prvým a druhým prstom.. Novorodenci s Downovým syndrómom mávajú o málo nižšiu pôrodnú váhu než je priemer a v dospelosti dorastajú len do výšky 144 -155 cm.

Postihnutie spôsobené Downovým syndrómom - Títo ľudia potrebujú nie len pravidelné a na seba naväzujúce kontroly u pediatra, neskôr obvodného lekára, ale tiež vyšetrenie rôznych špecialistov.

Deti s Downovým syndrómom mávajú vrodený šedý zákal (3%) a často tiež behom vývoja získavajú poruchy zraku (krátkozrakosť 50%, ďalekozrakosť 20%). Postihnutím sluchu trpí asi 20% ľudí. Ďalej môžu mať anomálie tráviacej sústavy, hlavne tiež uzavretý jícnu alebo duodena. To je nutné riešiť chirurgicky často skoro po narodení. 40% pacientov s Downovým syndrómom majú vrodené srdečné poruchy, ktoré môžu byť rôzneho rozsahu. Sú tiež náchylnejší k rôznym infekciám (hlavne dýchacích ciest a ďasní). V oblasti výživy býva sklon k nadváhe a následne k obezite. Títo pacienti často môžu trpieť epileptickými záchvatmi a spánkovou apnoe. Majú tiež väčší sklon k psychiatrickým poruchám a Alzheimerovu chorobu získavajú už po 40 roku života.

Začlenenie jedinca do spoločnosti - Downov syndróm môže mať rôzne stupne postihnutia a preto je otázka ohľadom začlenenia do spoločnosti veľmi individuálne. Záleží na tom, ako je jedinec schopný sebaobsluhy, sebarealizácie a aké má predpoklady pre život medzi obyčajnými ľuďmi.

Vzdelanie - Všetky deti majú nárok na vzdelanie a tiež i deti s Downovým syndrómom majú právo a možnosť navštevovať školy rôzneho stupňa. Existujú špeciálne školy pre postihnutých Downovým syndrómom. Od špeciálnej materskej škôlky, cez individuálne alebo špeciálne základné školy až po profesionálnu prípravu a vzdelávanie dospelých. Od stupňa mentálnej retardácie sa odvíja príslušný typ náročnosti výuky.

Funkcia rodiny - Veľmi záleží na tom, ako sa k jedincovi zachová rodina a blízky priatelia, pre ktorých nie je vôbec jednoduché prijať zodpovednosť a náročnosť spojenú s výchovou rodinného príslušníka s Downovým syndrómom. Veľkú váhu má i edukácia súrodencov a priateľov. Dôležitá je spolupráca s odborníkmi, ktorí majú s daným problémom veľké skúsenosti a môžu byť cenným zdrojom rád a informácií. Tím nám pomôže predchádzať zbytočným nedorozumeniam a chybám, ku ktorým môže dôjsť veľmi ľahko. S tým je samozrejme spojená i finančná situácia rodiny.

Osamostatnenie a hľadanie partnera - Ľudia s Downovým syndrómom sú schopní samostatne pracovať, žiť a nájsť si životného partnera. Záleží samozrejme na stupni mentálneho postihnutia a tiež na všeobecnej a praktickej príprave na život.

Záver - Problematika detí i dospelých s Downovým syndrómom je i v dobe nepreberného množstva rôznych informácií doposiaľ zatiaľ zanedbávaná a tabuizovaná. Mnoho ľudí nemá ani tušenia, čo všetko toto postihnutie prináša a ako s takýmito ľuďmi jednať či komunikovať.. V tejto seminárnej práci som sa snažila priblížiť prečo toto postihnutie vzniká, ako sa prejavuje a čo všetko obsahuje postihnutie s tým spojené.

Použitý zdroj ŠÍPEK, Antonín, et al. *Vrozené vývojové vady - Downův syndrom* [online]. ©2008-2010

POKRIVČÁK, Tomáš. *Syndromy a symptomy*. Praha : Triton, 2009. 187 s. [ISBN 978-80-7387-136-9](#).

SELIKOWITZ, Mark. *Downův syndrom*. Praha : Portál, 2011. [ISBN 978-80-7367-882-1](#).

BLAŽEK, B., OLMROVÁ, J., *Světý postižených*, Praha, 1988, ISBN 08-083-88, 179 s.

Milí sluchovo postihnutí, ak vás náš TG zaujal a máte záujem ho dostávať, môžete si ho objednať v Poradensko-rehabilitačnom centre sluchovo postihnutých, Novosadská 4, 917 00 Trnava , na mobile č. 0917 648 731. Môžeme vám ho poslať aj emailovou poštou, ak zašlete svoju emailovú adresu do redakcie TG alebo PRCSP.

Číslo TG Apríl 2015 spracovala Katarína Brázdovičová